

زمستان داغ برای بازار نفت بازگشت تحریم‌های ایران

زمستان در پیش است و به نظر می‌رسد بازار نفت دچار محدودیت عرضه خواهد شد. صادرات نفت ایران از زمانی که دونالد ترامپ خروج آمریکا از توافق هسته‌ای و بازگشت تحریم‌ها را اعلام کرد، متاثر شده و در اوت به پایین دومیلیون بشکه در روز رسید.

روی کاغذ به حد کافی ظرفیت تولید شناور میان تولیدکنندگان اوپک و روسیه برای جبران کاهش عرضه ایران وجود دارد اما آنچه که روی کاغذ وجود دارد و آنچه که می‌تواند در ماه آینده یا این حدود به تولید اضافه شود، لزوماً یکی نیستند.

افزایش فصلی تقاضا برای نفت و احتمال کاهش تولید در نقاط دیگر جهان ممکن است باعث شود تا چند هفته آینده میزان عرضه از تقاضا کمتر شود و این موضوع برای بالا بردن قیمت‌های نفت کافی خواهد بود. ظرفیت تولید شناور میان اعضای اوپک به پایین دو میلیون بشکه در روز کاهش پیدا کرده و کشورهایی که می‌توانستند، تولیدشان را در واکنش به تصمیم ژوئن اوپک برای افزایش تولید بالا برده‌اند.

در تئوری آن طور که محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان در آوریل ۲۰۱۶ به بلومبرگ گفته بود، این کشور می‌تواند تولیدش را به ۱۱.۵ میلیون بشکه در روز افزایش دهد. اما این کشور هرگز نیاز نداشته این میزان نفت را تولید کند و توانایی‌اش برای تولید میزان مذکور آزموده نشده است. رسیدن به این سطح تولید ممکن است چند ماه به طول بینجامد و مستلزم فعالیت حفاری قابل توجه است.

شمار دکل‌های حفاری نفت عربستان سعودی از آوریل رو به رشد بوده اما تازه به نقطه‌ای بازگشته که در بهار سال ۲۰۱۷ بوده که این کشور روی کاهش تولید متمرکز شده بود. تحلیلگران شرکت «انرژی اسپیکتس» در این باره گفتند حتی اگر عربستان توسعه میدان خورایس را که ۰.۳ میلیون بشکه در روز ظرفیت دارد، آغاز کند احتمالاً تنها به آهستگی تولیدش را به ۱۱.۵ میلیون بشکه در روز خواهد رساند. پس از دیدار میان اوپک و متحدانش در ژوئن، صحبت‌های زیادی در بساره آغاز مجدد تولید در میدان‌های نقطه صفر که منطقه مشترک میان عربستان سعودی و کویت است، مطرح شد اما فعالیت چندانی در این نقطه انجام نگرفته است و زودتر از سه ماهه نخست سال آینده نمی‌توان تولید از این منطقه را انتظار داشت.

در نقاط دیگر، روسیه تولید خود را از ماه مه به میزان ۲۵۰ هزار بشکه در روز افزایش داده است. الکساندر نوک، وزیر انرژی روسیه، هفته گذشته در ولادی وستوک به بلومبرگ گفت: این کشور می‌تواند تولیدش را ۳۰۰ هزار بشکه در روز دیگر افزایش دهد. اما تا پس از دیدار ماه جاری با متحدانش در اوپک در الجزایر، نمی‌تواند در خصوص اینکه آیا دنباله این میزان نفت نیاز دارد، تصمیم بگیرد. تقریباً زمان زیادی به سه ماهه چهارم سال باقی نمانده است و در آن زمان ممکن است بازار دچار محدودیت عرضه شود. شرکت «انرژی اسپیکتس» انتظار دارد جهان تا آن زمان به ۳۳.۵ میلیون بشکه در روز نفت اوپک نیاز داشته باشد که مطابق با پیش‌بینی خود این گروه است. طبق نظرسنجی بلومبرگ، اوپک در حال حاضر ۳۲.۷ میلیون بشکه در روز نفت عرضه می‌کند و عراق، نیجریه و لیبی نزدیک به بالاترین میزان چند سال گذشته نفت تولید می‌کنند در حالی که وضعیت امنیتی آنها رو به وخامت است. اگر اختلالات عرضه در هر یک از این کشورهای آفریقایی تکرار شود یا ناآرامی در دومین شهر عراق به میدان نفتی این کشور گسترش پیدا کند، کمبود عرضه به راحتی به بالای یک میلیون بشکه در روز خواهد رسید و روند کاهش تولید در ونزوئلا نیز شرایط را وخیمتر خواهد کرد. از سوی دیگر، نگرانی‌ها نسبت به چشم انداز اقتصادهای در حال توسعه و تأثیر جنگ‌های تجاری ترامپ که دور نمای تقاضا برای نفت را تیره کرده است وجود دارد. اگر چه این نگرانی‌ها جادی هستند اما تا سال آینده آشکار نخواهند شد. مسئله مهم‌ترین حقیقت است که صادرات ایران به دلیل تحریم‌های آمریکا کاهش پیدایی کند و این مسئله برای رساندن قیمت نفت برنت به بالای ۵۸ دلار در هر بشکه برای نخستین بار از نوامبر سال ۲۰۱۴ کافی خواهد بود. زمستان امسال ممکن است زمستان داغی برای بازارهای نفت باشد.

نگاهی به رفتارهای دوگانه روسیه در قبال ایران

ساز ناکوک مسکو در بازار نفت

امین قلعه‌ای

در مورد میزان تولید نفت توسط این کشور گفت: «تولید نفت این کشور در سال ۲۰۱۸ به ۵۵.۱ میلیون تن معادل ۱۱.۰۲ میلیون بشکه در روز خواهد رسید که بالاترین رقم در طی ۳۰ سال گذشته است و حدود ۳.۵ میلیون تن بالاتر از پیش‌بینی‌های قبلی است.»

روسیه آب به کدام آسیاب می‌ریزد؟

«روسیه از یک طرف خودش شامل تحریم‌های آمریکاست و از طرف دیگر مسائل مالی و مشکلات اقتصادی‌اش ایجاب می‌کند که نفت را با قیمت بالا بفروشد. در چنین شرایطی، حمایت این کشور از افزایش تولید نفت، نشان از بروز تفاهات جدید میان این کشور میان آمریکا و عربستان دارد. احتمالاً اهداف روسیه در حمایت از افزایش تولید، منافع این کشور را در جایی بیرون از بازارهای نفت تأمین می‌کند.» این جملات بخشی اظهارات نرسی قربان، کارشناس حوزه اقتصاد انرژی این است. توصیف نرسی قربان از رفتار روسیه در قبال بازارهای نفت اما از زیبایی فراگیر در میان کارشناسان حوزه اقتصاد و حتی روابط بین‌الملل است. بسیاری بر این اعتقادند که روس‌ها مطابق معمول رفتار همیشگی خود در قبال ایران مشغول دو دوزه بازی هستند. آنها از یک سو خود را منتقد رفتارهای آمریکا در مورد ایران نشان می‌دهند و از سوی دیگر با عملاً باسیاست‌های آمریکا و عربستان در بازارهای نفت همراهی می‌کنند. در این میان بسیاری از کارشناسان معتقدند حمایت آمریکا از سعودی‌ها با پوشش و ابزار قیمت انجام می‌شود و روسیه

هم‌بازند یک شدن به عربستان و آمریکا تلاش دارد از شرایط موجود به بهترین نحو استفاده کند، یعنی هم نفت را با قیمت بالاتر می‌فروشد و هم گاز را. در این شرایط نه تنها سبب تضعیف اقتصاد رقیب اصلی‌اش می‌شود، بلکه با تولید کمتر، درآمد بیشتر را به دست می‌آورد. حسین کاظم پور اربابلی در این باره می‌گوید: «روسیه و عربستان به بهانه متوازن‌سازی بازار جهانی نفت به دنبال تصاحب بخشی از سهم ایران هستند و از سوی دیگر برخی اعضای اوپک، دست در دست آمریکا برای ضربه زدن به برخی بنیانگذاران این سازمان تلاش می‌کنند. در واقع تلاش آقای ترامپ برای ممانعت از حضور ایران در بازارهای جهانی نفت خام سبب گر و گان‌گیری بازار از سوی روسیه و عربستان که تمایل زیادی هم به قیمت‌های پایین نفت دارند، شده است. هشدارهای گاه و بیگاه، ممکن است در کوتاه‌مدت تغییری در رفتار کشورها نداشته باشد، زیرا هر کشوری تلاش می‌کند نفت را در قیمت بالا بفروشد تا درآمدش افزایش یابد، اما بی‌شک این هشدارها و نحوه برخورد عربستان و روسیه با ایران در تاریخ ثبت خواهد شد و آیندگان خواهند فهمید بر خلاف ایران که برای ثبات بازار نفت و عرضه مطمئن انرژی به مصرف‌کنندگان تلاش کرده است عربستان و روسیه به استقبال تحریم‌یکی از تولیدکنندگان اوپک رفته است.»

روسیه با ایران در کدام مین بازی می‌کند؟

دو هفته پیش تهران شاهد برگزاری یک نشست مهم میان سران کشورهای

عضو کمیسیون انرژی مجلس: همکاری ما با روس‌ها نباید به سمت فعالیت‌های زمان‌بر مثل نیروگاه‌های هسته‌ای برود. روس‌ها برای واحد دوم نیروگاه اتمی بوشهر اعلام آمادگی کرده‌اند. اما این موضوع اولویت امروز کشور ما نیست.

باتوجه به شرایطی که در داخل داریم و مشکلاتی که در سطح بین‌المللی داریم، باید همکاری‌های اقتصادی خود با روس‌ها را به سمتی ببریم که چالش برانگیز نباشد

ترکیه، روسیه و ایران بود. نشست بر سر موضوع روسیه که در حاشیه آن موضوع حذف دلار از مبادلات تجاری میان دو کشور نیز مطرح شد. عبدالناصر همتی رئیس کل بانک مرکزی ایران در این مورد گفته بود: «مروز جمعه ۱۶ شهریور در جریان نشست سه‌جانبه ایران، روسیه و ترکیه به همراه وزیر محترم نفت نشستهای دوجانبه مفید و سازنده‌ای در حضور رؤسای جمهور با مقامات اقتضای دو کشور روسیه و ترکیه داشتیم. فروش نفت، خرید کالاهای اساسی، گسترش روابط بانکی، مبادله با پولهای ملی طرفین با هدف حذف دلار و کلاً توسعه روابط تجاری و اقتصادی محور مذاکرات و توافقات با دو کشور همسایه بود. مقرر

شد در اولین فرصت در دیدار با رئیس بانک مرکزی روسیه در مسکو توافقات را پیگیری کنیم.» بیان این اظهارات توسط رئیس کل بانک مرکزی نشان می‌دهد که روس‌ها به رغم همراهی با آمریکای‌ها در اشیاع بازار نفت، به دنبال ایجاد مسیری برای گسترش روابط تجاری با ایران هستند. روابطی که البته در سایه تحریم دلار قطعاً به فروش بهتر کالاهای تولید این کشور به ایران کمک خواهد کرد. جلال میرزایی نماینده عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی در مورد موضوع تباد نفت در برابر کالا با کشور روسیه می‌گوید: «در شرایط عادی قطعاً انجام مبادلات از این طریق به صلاح کشور نیست. اما گاهی اوقات کشور در شرایط خاص قرار می‌گیرد. مثل امروز که بواسطه تحریم‌های آمریکا در شرایط خاص قرار گرفته‌ایم و چاره‌ای جز روی آوردن به مبادلات غیر عادی وجود ندارد.» او در ادامه در مورد کالای مورد نیاز ایران در صورت پا گرفتن قرارداد نفت در برابر کالا با روسیه می‌گوید: «روس‌ها از قبل برای سرمایه‌گذاری در بخش نفت و گاز ما اعلام آمادگی کرده‌اند. بر اساس الگوهای IPC که آقای زنگنه آن را پیگیری می‌کردند، شرکت‌های خارجی علاقمند به سرمایه‌گذاری می‌باشند. ما باید شرکت ایرانی همکاری کنند. اما شرکت‌های ایرانی سرمایه کافی برای حضور در این بخش را در اختیار ندارند. ما می‌توانیم بخشی از سرمایه این شرکت‌ها را از صندوق توسعه ملی تأمین کنیم. اگر شرکت‌های روسی در بخش نفت و گاز ما فعال بشوند، می‌شود راهکاری پیدا کرد که بر اساس آن سهم صندوق توسعه ملی از طریق شرکت‌های سرمایه‌گذار روسی به سمت شرکت‌های ایرانی حرکت کند. از این طریق هم صنعت نفت از برنامه‌های توسعه‌ای خود عقب نخواهد ماند.» در همین حال اما اینگونه به نظر می‌رسد پیشنهادی که مشخصاً از سوی روس‌ها بر روی میز گذاشته شده، بیش از آنکه مربوط به سرمایه‌گذاری در حوزه نفت و گاز ایران باشد، مربوط به فروش کالا و خدمات در حوزه‌های دیگر است. اظهارات ۱۶ شهریور در تهران مبنی بر اعلام آمادگی کشورش برای احداث نیروگاه دوم اتمی در بوشهر و یانیروگاه‌های کوچک هسته‌ای در ایران به خوبی نشان می‌دهد که روس‌ها علاقمند به تکرار بازی نیروگاه بوشهر با کشورمان هستند. بازی پرهزینه‌ای که احتمالاً مسئولان ایران علاقه چندانی به تکرار آن ندارند. چه اینکه پیش‌تر علی اکبر ولایتی در سفر به روسیه گفته

کارشناس حوزه انرژی: روسیه از یک طرف خودش شامل تحریم‌های آمریکا است و از طرف دیگر مسائل مالی و مشکلات اقتصادی‌اش ایجاب می‌کند که نفت را با قیمت بالا بفروشد. در چنین شرایطی، حمایت این کشور از افزایش تولید نفت، نشان از بروز تفاهات جدید میان این کشور و عربستان دارد. احتمالاً اهداف روسیه در حمایت از افزایش تولید، منافع این کشور را در جایی بیرون از بازارهای نفت تأمین می‌کند

بود که روس‌ها علاقمند به سرمایه‌گذاری ۵۰ میلیارد دلاری در بخش نفت و گاز ایران هستند. از این گذشته بسیاری از شرکت‌های روس در سال‌های پس‌اثر جام با امضای تفاهنامه‌های همکاری با ایران علاقمندی خویش برای همکاری در این بخش‌ها را اعلام کرده بودند. به عنوان مثال گازپروم روسیه آذرماه سال گذشته ضمن امضای یک تفاهنامه قول داده بود که امکان سرمایه‌گذاری ۴ تاشش میلیارد دلاری این شرکت در پروژه ایران‌ال‌ال‌جی را ظرف شش ماه اعلام نماید. موضوعاتی که البته در اظهارات اخیر ولادیمیر پوتین در مورد نوع همکاری‌های اخیر ایران و روسیه هرگز بیان نشد. عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی در مورد پیشنهادات پوتین در تهران می‌گوید: «همکاری ما با روس‌ها نباید به سمت فعالیت‌های زمان‌بر مثل نیروگاه‌های هسته‌ای برود. روس‌ها برای واحد دوم نیروگاه اتمی بوشهر اعلام آمادگی کرده‌اند. اما این موضوع اولویت امروز کشور ما نیست. با توجه به شرایطی که در داخل داریم و مشکلاتی که در سطح بین‌المللی داریم باید همکاری‌های اقتصادی خود با روس‌ها را به سمتی ببریم که چالش برانگیز نباشد.» بی‌تردید گسترش روابط اقتصادی با همسایگان خصوصاً کشوری مهم همچون روسیه همواره باید در دستور کار اقتصادی کشورمان باشد. در این میان اما اینگونه به نظر می‌رسد که حساب باز کردن بر روی این کشور برای مقابله با تهدیدهای آمریکا به مثابه یک استراتژیک یک اشتباه مهلک برای اقتصاد ایران خواهد بود. اشتباهی که ممکن است هزینه‌های بیشتری به ایران تحمیل نماید.

اقتصادی، نتیجه حضور دولت در اقتصاد را فساد، کم‌اظهاری برای صادرکننده یا پراظهاری برای واردکننده و خام‌فروشی دانست. وی افزود: دخالت دولت در اقتصاد باعث می‌شود فعال اقتصادی به جای رقابت در بازار جهانی به دنبال دور زدن سامانه نیما و گرفتن ارز دولتی باشد. وکیل همچنین با بیان اینکه هیچ کشوری در دنیا سامانه نیما ندارد، اظهار کرد: اگر سامانه نیما امروز جمع شود بهتر از فرداست.

دو دولت دهم و دوازدهم حدود چهار برابر شد. هیچ کشوری در دنیا سامانه نیما ندارد! وکیل همچنین معتقد است که تصمیم دولت مبنی بر تأمین همه کالاهای کشور با ارز ۴۲۰۰ تومانی شرایط را برای فسادان اقتصادی و خروج بدون بازگشت میلیاردها دلار ذخایر کشور فراهم کرد. دبیر کل اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ضمن ابراز مخالفت با حضور دولت در هر یک از عرصه‌های

صادر کنندگان «کم‌اظهاری» می‌کنند!

تنی به پنج میلیون و ۲۳۹ هزار تن تقلیل یافته است که کاهش ۱۴.۲ درصدی رانسان می‌دهد. در این باره کامران وکیل-دبیر کل اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی-در گفت‌وگو با ایسنا، با بیان اینکه علت کاهش صادرات، کم‌اظهاری صادرکنندگان در نتیجه سیاست‌گذاری‌های نادرست است، گفت: صادرکنندگان باید همه کالاهای مورد نیازشان را با دلار ۱۴ هزار تومانی بخرد؛ بنابراین وقتی مجبور هستند دلار خودشان را ۸۰۰۰ تومان بفروشند راهی برای فرار از آن پیدایی کنند. وکیل در توضیح کم‌اظهاری صادرکنندگان اظهار کرد: قیمتی که صادرکننده در سامانه ثبت می‌کند کمتر از قیمت واقعی است که از خریدار دریافت می‌کند تا ارز کمتری به سامانه نیما بیاورد. او در ادامه با بیان اینکه دولت حق ندارد صادرکننده را مجبور کند که پول هایش را

طبق آخرین آماری که منتشر شده است، صادرات مواد معدنی از لحاظ ارزشی ۲۲.۹ درصد کاهش داشته که دبیر کل اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی علت آن را «کم‌اظهاری صادرکنندگان» با هدف عرضه کمتر از در سامانه نیما می‌داند.

به گزارش ایسنا، میزان صادرات در بخش معدن طی سه ماهه نخست سال جاری از لحاظ ارزشی با کاهش ۲۲.۹ درصدی و از نظر وزنی با کاهش ۱۴.۲ درصدی روبرو شده است. به طوریکه میزان صادرات این بخش معدن در سه ماهه ابتدایی امسال ۲۲۳ میلیون دلار بود که نسبت به میزان صادرات ۴۲۲ میلیون دلاری مدت مشابه سال گذشته ۲۲.۹ درصد کاهش داشته است. همچنین در مورد صادرات وزنی معدن در سه ماهه ابتدای سال جاری نسبت به مدت مشابه نیز صادرات شش میلیون و ۱۰۶ هزار